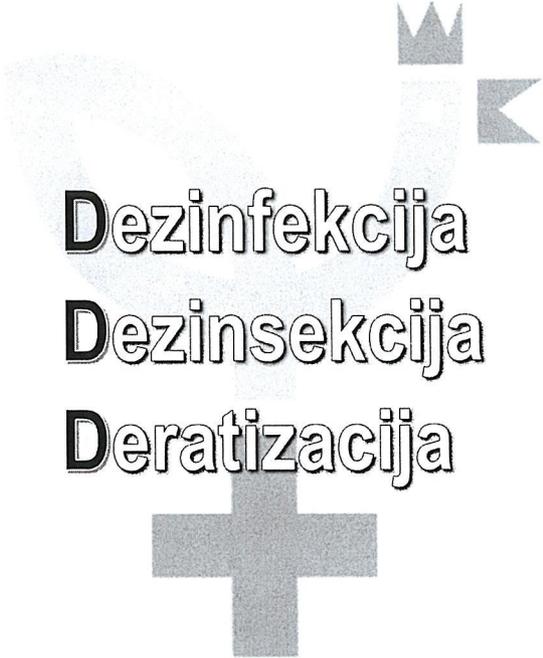

Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije
Trg Tomislava dr. Bardeka 10/10, 48 000 Koprivnica
tel. 048/655-110, faks. 048/655-102
www.zzjz-kkz.hr

**Program provođenja i Provedbeni plan obvezne
dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao mjere
zaštite pučanstva od zaraznih bolesti za područje
Općine Koprivnički Ivanec u 2018. godini**

**Dezinfekcija
Dezinsekcija
Deratizacija**

Koprivnica, listopad 2017.

Program provođenja obvezne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao mjere zaštite pučanstva od zaraznih bolesti za područje Općine Koprivnički Ivanec u 2018. godini

Zaštita pučanstva od zaraznih bolesti ostvaruje se obveznim mjerama za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti, tj. obveznim DDD mjerama:

- **općim DDD mjerama** koje se provode na osnovi Ugovora ili narudžbenice sklopljenog s korisnikom usluge,
- **posebnim DDD mjerama** koje se provode na osnovi Programa mjera za zaštitu pučanstva od zaraznih bolesti za područje županije, općine ili grada,
- **sigurnosnim DDD mjerama** – protuepidemijskim mjerama koje se provode radi zaštite pučanstva Republike Hrvatske od unošenja te sprječavanja i suzbijanja kolere, kuge, virusnih hemoragijskih groznica, žute groznice i drugih zaraznih bolesti,
- **ostalim mjerama** koje se provode u slučaju pojave epidemije ili elementarnih nesreća; prijenosa, pogreba i iskopavanja umrlih osoba te bolničkih infekcija.

Sukladno članku 4. stavku 1. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 79/07, 113/08 i 43/09) (u daljnjem tekstu: Zakon) Republika Hrvatska, županije, općine i gradovi, odnosno Grad Zagreb obvezni su osigurati provođenje DDD mjera radi zaštite pučanstva od zaraznih bolesti te sredstva za njihovo provođenje, kao i stručni nadzor nad provođenjem istih.

PROVEDBA PREVENTIVNE I OBVEZNE PREVENTIVNE DDD KAO POSEBNE MJERE

Obvezne DDD kao posebne mjere provode se radi:

1. Preventivna DDD

- uklanjanja rizika od pojave i prijenosa zaraznih bolesti,
- uklanjanja šteta koje nastaju uništavanjem i onečišćenjem hrane,
- kontaminacije objekata pod sanitarnim nadzorom koje uzrokuju mikroorganizmi, štetni člankonošci i glodavci.

2. Obvezna preventivna DDD

- suzbijanja širenja zaraznih bolesti u objektima koji podliježu sanitarnom nadzoru,
- suzbijanja širenja zaraznih bolesti u prometnim sredstvima,
- suzbijanja širenja zaraznih bolesti u skladištima hrane.

Obveznu DDD kao posebnu mjeru provodi ovlaštena zdravstvena ustanova i druge pravne osobe, ako za obavljanje te djelatnosti imaju odobrenje ministra nadležnog za zdravstvo sukladno Pravilniku o uvjetima kojima moraju udovoljavati zdravstvene ustanove i druge pravne osobe koje obavljaju djelatnost obvezne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao mjere za sprječavanje zaraznih bolesti pučanstva (NN 35/07).

Obvezna DDD kao posebna mjera za područje Općine Koprivnički Ivanec (u daljnjem tekstu: Općina) provodi se prema Programu mjera donesenim najkasnije do 31. siječnja za tekuću godinu, a na osnovi članka 5. Zakona.

OBVEZE OPĆINA I GRADOVA

Županije, odnosno Grad Zagreb, gradovi i općine obvezni su omogućiti provedbu preventivne i obvezne preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije na svome području sukladno ovome Programu (čl. 24., stavak 2. Zakona).

Nositelj Programa DDD mjera je Općina Koprivnički Ivanec.

Općinski načelnik dužan je donijeti Odluku kojom će osigurati provođenje mjera suzbijanja štetnika kao mogućih prijenosnika zaraznih bolesti na području svoje nadležnosti te mjere kojima će se štetnici suzbijati (dezinfekcija i/ili dezinsekcija i/ili deratizacija), osigurati sredstva za njihovo provođenje, kao i stručni nadzor nad provođenjem istih (čl. 4., stavak 1. Zakona).

Odluka o provedbi preventivne i obvezne preventivne DDD kao posebne mjere zaštite pučanstva od zaraznih bolesti donosi se za period od 3 do 5 godina.

OPSEG

Provedbu obvezne DDD kao posebne mjere dužni su osigurati trgovačka društva, ustanove i druge pravne osobe te fizičke osobe koje obavljaju djelatnost osobnim radom i pojedinci vlasnici, posjednici ili nositelji upravljanja u objektima pod sanitarnim nadzorom, odnosno u građevinama, postrojenjima, prostorima, prostorijama, na uređajima i opremi osoba koje obavljaju gospodarske djelatnosti i u djelatnostima na području zdravstva, odgoja, obrazovanja, socijalne skrbi, ugostiteljstva, turizma, obrta i usluga, športa i rekreacije, objektima za javnu vodoopskrbu i uklanjanje otpadnih voda te deponijima za odlaganje komunalnog otpada, u djelatnosti javnog prometa, u i oko stambenih objekata, na javnim površinama i javnim objektima u gradovima i naseljima te drugim objektima od javnozdravstvene i komunalne važnosti.

SVRHA I CILJ

Patogeni mikroorganizmi, štetni člankonošci i glodavci čije je planirano, organizirano, pravovremeno i sustavno suzbijanje od javnozdravstvene važnosti su:

Patogeni mikroorganizmi

Mikroorganizmi (uključujući bakterije, viruse, gljivice, parazite itd.), uzrokuju vrlo široki spektar bolesti od kojih se mnoge mogu spriječiti i/ili suzbiti prekidanjem lanca prijenosa, odnosno dezinfekcijom izvora zaraze ili objekta/medija prijenosa. Cilj uništavanja patogenih mikroorganizama je sprječavanje pojave ili suzbijanje zaraznih bolesti koje uzrokuju, a provodi se uvijek i na svim mjestima gdje postoji rizik od prenošenja istih. Dezinfekcija se provodi kao preventivna dezinfekcija radi sprječavanja pojave zaraznih bolesti, te u slučaju pojave zaraznih bolesti kao obvezatna preventivna dezinfekcija.

Člankonošci prijenosnici zaraznih bolesti

KOMARCI su prijenosnici malarije, ARBO virusnih infekcija kao npr. žute groznice, Denga virusa, Chikungunye, West Nile virusa i dr. te filarijaze. Cilj suzbijanja komaraca i njihovih razvojnih oblika jest sprječavanje pojave zaraznih bolesti pučanstva; smanjenja uzrokovanja kožnih problema, urtika, eritema, alergijskih promjena nastalih ubodima komaraca i sekundarnih infekcija zbog oštećenja kože nastalog češanjem te uzrokovanja smetnji pri normalnom odvijanju svakodnevnih aktivnosti.

U Republici Hrvatskoj zabilježeno je više od 50 vrsta komaraca od ukupno stotinjak zabilježenih u Europi. Osim drugih vrsta komaraca koji su na našem području uglavnom molestanti, suzbijanje vrste *Aedes albopictus* ili azijskog tigrastog komarca je od izuzetne javnozdravstvene važnosti za Republiku Hrvatsku. *Aedes albopictus* je komarac jugoistočno-azijskog podrijetla koji bi zahvaljujući svojoj prilagodljivoj biološkoj naravi sa sposobnošću preživljavanja zime te izvanrednom agresivnošću prema novim prostorima kombiniranim s klimatskim promjenama te svojom važnošću kao vektor zaraznih bolesti u bliskoj budućnosti mogao predstavljati veliki javnozdravstveni problem za cijelu Republiku Hrvatsku. Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije uključen je u provedbu programa nacionalnog sustava praćenja invazivnih vrsta komaraca od 2016. godine. Monitoring je potvrdio prisutnost tigrastog komarca na području naše županije.

MUHE su mehanički prijenosnici salmoneloza, šigeloza, enterovirusa, hepatitisa A i jajašaca crijevnih parazita. Cilj suzbijanja muha je sprječavanje prijenosa mikroorganizama i zaraznih bolesti pučanstva te sprječavanje uznemiravanja pučanstva tijekom obavljanja svakodnevnih aktivnosti. Svojim ubodom ispod kože neke vrste muha mogu inokulirati uzročnike antraksa i tularemije te uzročnike gnojenja. Pojava muha predstavlja biološki pokazatelj niskog higijenskog standarda u društvu.

BUHE su prijenosnici ruralne i urbane kuge, murinog pjegavca, tularemije te uzročnici alergijskog dermatitisa ljudi (i životinja). Iako su buhe prvenstveno ektoparaziti životinja, cilj suzbijanja buha kao javnozdravstvenih štetnika je u činjenici da sve više pučanstva živi u zajednici s kućnim ljubimcima pa tako buhe osim kućnih ljubimaca povremeno ili stalno napadaju i njihove vlasnike. Svojim ubodima buhe kod čovjeka izazivaju neugodu, svrbež i promjene na koži uz mogućnost sekundarnih infekcija te mogu prenositi različite uzročnike bolesti.

ŽOHARI su prijenosnici gastrointestinalnih infekcija, dizenterije, trbušnog tifusa i drugih zaraznih bolesti. Cilj suzbijanja žohara je od javnozdravstvene važnosti s obzirom da su oni vrsta štetnika koja se maksimalno prilagodila suživotu s čovjekom i koja zbog toga što interferira s čovjekovim aktivnostima može s njime doći u direktan ili indirektan dodir što ponekad rezultira pojavom zaraznih bolesti ili alergijskih stanja.

MRAVI su mehanički prijenosnici niza patogenih bakterija. Sinantropni su štetnici čije je suzbijanje od javnozdravstvene važnosti, posebice u bolnicama te domovima za nemoćne i stare osobe.

Člankonošci uzročnici alergijskih reakcija

STJENICE nemaju značaj u prijenosu bolesti, ali svojim ubodom izazivaju snažne alergijske reakcije na tijelu napadnutih osoba.

Štetni glodavci

Na području Općine glodavci koje treba suzbijati ispod praga štetnosti u cilju zaštite zdravlja pučanstva te smanjivanja gospodarskih šteta jesu:

- crni štakor (*Rattus rattus*),
- sivi, smeđi ili kanalski ili štakor selac (*Rattus norvegicus*),
- kućni miš (*Mus musculus musculus*, *Mus musculus domesticus*),
- drugi štetni glodavci (npr. poljski miš, voluharica) za koje postoji sumnja da prenose zarazne bolesti.

Osim što su glodavci uzročnici velikih ekonomskih šteta koji uništavaju imovinu i zalihe hrane, oni su rezervoar ili prijenosnik čitavog niza bolesti čovjeka kao što su: kuga, virusne hemoragijske groznice, leptospiroza, tularemija, murini tifus, toksoplazmoza, tripanosomijaza, lišmanijaza, salmoneloza, trihineloza, bolest štakorskog ugriza – Sodoku, bjesnoća itd. Cilj suzbijanja štetnih glodavaca je uklanjanje rizika od pojave i prijenosa zaraznih bolesti, uklanjanja ekonomskih i gospodarskih šteta koje nastaju uništavanjem i onečišćenjem hrane te sprječavanja kontaminacije površina, prostora i objekata.

OPĆI NACRT PROVEDBE DDD MJERA

Osnovni naputci za asanacijsko-sanitacijske mjere u okolišu

Provođenje preventivnih mjera temeljni je preduvjet za uspješnu kontrolu vektora zaraznih bolesti na nekom području. Njihov cilj je stvaranje takvih uvjeta koji će onemogućiti naseljavanje vektora na nekom području, odnosno ukoliko do toga dođe, uskratiti im mogućnost opstanka, prvenstveno pristupu izvorima hrane i vode te mogućnosti zaklona kao temeljnih uvjeta preživljavanja svake biološke vrste.

1. Ispravna dispozicija krute otpadne tvari

- održavanje uredenih odlagališta otpadne tvari (zatrpavanje),
- sanacija divljih odlagališta otpada,
- redovito pražnjenje spremnika za otpad,
- redovito mehaničko čišćenje, pranje i dezinfekcija spremnika za otpad.

2. Ispravna dispozicija fekalnog otpada

- održavanje kanalizacijskog sustava,
- sanacija septičkih jama,
- zabrana pražnjenja sadržaja septičkih jama u potoke i kanale oborinskih voda,
- spriječiti prelijevanje septičkih jama redovitim pražnjenjem.

3. Higijensko-sanitarne mjere na javnim i privatnim površinama

- spriječiti nekontroliranu dispoziciju krute otpadne tvari na javnim površinama ("divlja odlagališta"),
- uređivanje zapuštenih zelenih površina,
- održavanje potoka i kanala oborinskih voda (čišćenje), uklanjanje obraštaja,
- saniranje građevinskih oštećenja (komunikacija vektorima),
- uklanjanje izložene hrane namijenjene životinjama lualicama (atraktant za glodavce).

4. Preventivne mjere u gospodarskim objektima; ekonomskim dvorištima i skladištima

- obveza uvođenja „rodent-proof“ sustava (građevinsko-tehnička rješenja tj. izgradnja barijera za sprečavanje ulaza glodavaca u unutarnje prostore objekta),
- redovito uređenje ekonomskih dvorišta (uklanjanje korova, obraštaja i raznog ambalažnog neupotreblianog materijala),
- zabrana nagomilavanja krutog glomaznog otpada,
- zabrana nekontrolirane dispozicije animalnog klaoničkog otpada.

5. Preventivne mjere na poljoprivrednim površinama i individualnim gazdinstvima

- redovito održavanje poljoprivrednih površina,

- edukacija stanovništva o značaju spremnika vode za poljoprivredne potrebe (bačve, kade, cisterne i sl.) u razvoju larvi komaraca i načinima prevencije,
- redovito čišćenje staja, redovita dispozicija animalnog fekalnog otpada, spremanje u gnojnice,
- edukacija stanovništva u suburbanim i ruralnim područjima o mogućim preventivnim mjerama za sprečavanje razvoja muha.

6. Preventivne sanitarno-higijenske mjere u naseljima s nedostatnim sanitarno-higijenskim i komunalnim uvjetima

- osiguravanje dovoljnog broja kontejnera za odlaganje komunalnog otpada,
- redovito odvoženje komunalnog i glomaznog otpada na legalna odlagališta,
- saniranje i redovito pražnjenje septičkih jama,
- hvatanje i cijepjenje pasa i mačaka lualica protiv bjesnoće.

7. Sanitacijske mjere u okolišu za smanjenje populacije komaraca

- ulice, trgovi, javna i privatna dvorišta, kuće i njihove okućnice, otkriveni tereni i njihovi pripadajući dijelovi trebaju se održavati na takav način da oborinske vode ili vode drugog podrijetla mogu otjecati bez mogućnosti da stvaraju stagnaciju ili baruštinu,
- u okruženjima gdje žive i borave ljudi (terase, vrtovi, parkovi i dr.) treba izbjegavati nakupljanje vode uklanjajući svaku vrstu potencijalnog recipijenta za razvoj larvi komaraca kao npr. kante, kantice, bačve, posude itd.,
- u vrtovima i dvorištima mjesta gdje se nakuplja kišnica treba pregledavati, a posude u kojima se nakuplja voda kao tanjurići ispod vaza za cvijeće, posude iz kojih životinje (domaći ljubimci) piju vodu i dr., treba periodički prazniti i čistiti,
- fiksne recipijente za vodu kao npr. kade, bačve i posude za zalijevanje vrtova, treba pokriti s pokrovima od plastike ili sličnog nepromoćivog materijala ili mrežom protiv komaraca,
- u male ukrasne fontane treba umetnuti ribice gambuzije,
- sve spremnike i ostale materijale (npr. plastične folije) treba odlagati na način da se izbjegne nakupljanje kišnice,
- sve eventualne spremnike vode treba pravilno i čvrsto zatvoriti poklopcem,
- unutar groblja, gdje nema vode tretirane larvicidnim sredstvima, vaze za cvijeće se moraju puniti vlažnim pijeskom ili se voda za vazu mora tretirati nekim larvicidnim proizvodom pri svakoj zamjeni cvijeća; u slučaju kad se upotrebljava umjetno cvijeće, vaza i dalje mora biti napunjena vlažnim pijeskom ako je na otvorenome; osim toga, sve posude koje se povremeno koriste za cvijeće i zalijevanje moraju se odlagati na način da se izbjegne nakupljanje vode u slučaju kiše,
- pneumatske gume isprazniti od eventualnog sadržaja vode, složiti u piramide i preslagivati svakih 15 dana; pokriti ih nepropusnim pokrivalom na način da se onemogući nakupljanje vode,
- ako nisu pokrivene, dezinfekciju pneumatskih guma treba provesti unutar 7 dana od bilo koje oborine,
- pneumatske gume koje se ne upotrebljavaju ili koje su neupotrebljive treba eliminirati; nakon što ih se isprazni od sadržaja vode, treba ih bar privremeno staviti u zatvorene kontejnere na način da se onemogući skupljanje vode u njima.

Na prijedlog Zavoda za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije treba propisati i poduzeti sve druge asanacijsko-sanitacijske mjere koje će spriječiti stvaranje uvjeta za rast i razmnožavanje patogenih mikroorganizama te otklanjanje izvora hrane i zaklona koji pogoduju razmnožavanju štetnih člankonožaca i glodavaca.

Dezinfekcija

Preventivna dezinfekcija kao posebna mjera podrazumijeva mehaničke, fizikalne ili kemijske mjere koje se provode u svim objektima javne namjene koji podliježu sanitarnom nadzoru u svrhu uništavanja mikroorganizama. Provodi se uvijek prije prve uporabe objekta javne namjene ili nakon dužeg nekorištenja, a prije ponovne uporabe. Objekti javne namjene pod sanitarnim nadzorom u kojima je provedena obvezna preventivna dezinfekcija kao posebna mjera mogu se ponovno upotrebljavati nakon izdane potvrde o mikrobiološkoj čistoći koju izdaje ovlaštena ustanova.

Obvezatna preventivna dezinfekcija kao posebna mjera poduzima se u izvanrednim situacijama:

- ako nastaju uvjeti ili se povećava rizik prenošenja zaraznih bolesti na osnovi epidemioloških indikacija,
- ako su u sanitarnom nadzoru određene nepravilnosti u održavanju površina, prostora ili objekata koje pogoduju razvoju mikroorganizama,
- tijekom elementarnih nepogoda,
- tijekom izljeva kanalizacije,
- tijekom masovnih skupova,
- tijekom prolijevanja ili rasapa infektivnog materijala,
- tijekom zbrinjavanja infektivnog otpada i sl.

Dezinficijense se mora koristiti isključivo u koncentraciji i na način propisan i otisnut na deklaraciji proizvoda prema Uputama za uporabu proizvoda, a sukladno Rješenju za promet i uporabu sredstva nadležnog tijela državne uprave.

Dezinsekcija

Preventivna dezinsekcija kao posebna mjera podrazumijeva mehaničke, fizikalne, biološke ili kemijske mjere koje se provode s ciljem:

- sprječavanja zadržavanja i razmnožavanja štetnih člankonožaca,
- smanjenja populacije štetnih člankonožaca,
- održavanje populacije štetnih člankonožaca na biološki prihvatljivom minimumu radi osiguranja kvalitetnih higijenskih i sanitarno – tehničkih uvjeta.

Obvezna preventivna dezinsekcija kao posebna mjera podrazumijeva mehaničke, fizikalne, biološke ili kemijske mjere. Preventivna i obvezna preventivna dezinsekcija kao posebna mjera provodi se na površinama, u prostorima ili objektima koji podliježu sanitarnom nadzoru, a poduzimaju se u izvanrednim situacijama:

- ako postoji povećan rizik prenošenja zaraznih bolesti koje prenose štetni člankonošci temeljem epidemioloških indikacija,
- ako populacija štetnih člankonožaca pređe prag štetnosti,
- ako se odredi šteta na zalihama hrane nastala djelovanjem štetnih člankonožaca,
- ako su u sanitarnom nadzoru uočene nepravilnosti u održavanju objekata koje pogoduju razvoju štetnih člankonožaca,
- tijekom elementarnih nepogoda,
- tijekom masovnih skupova, sportskih i ostalih manifestacija.

Primjena pesticida u proizvodnim i poslovnim prostorima ne smije se provoditi tijekom radnog procesa. Svaka primjena pesticida mora biti provedena na način da se ne kontaminira hrana, ne oštete ili zaprljaju ne ciljne površine, ne ugrozi zdravlje ljudi i ne onečisti okoliš.

Prije početka dezinfekcije u objektima u kojima se nalazi hrana, mora se zaštititi hrana od mogućeg onečišćenja, kao i primijeniti pesticide koji ne ostavljaju mirise na tretiranoj površini na koju se stavlja hrana.

Prostori u kojima je dezinfekcija provedena, raspršivanjem, zamagljivanjem, zadimljavanjem ili fumigacijom mogu se ponovno koristiti tek po isteku radne karence predviđene za pesticide koji su uporabljeni. Kemijska sredstva, odnosno pesticide ovlaštenu izvođaču obvezatnih DDD mjera ne smije davati korisnicima obvezatnih DDD mjera na korištenje bez nadzora.

Deratizacija

Preventivna deratizacija kao posebna mjera podrazumijeva mehaničke, fizikalne i kemijske mjere koje se provode s ciljem:

- sprječavanja ulaženja, zadržavanja i razmnožavanja štetnih glodavaca,
- smanjenja populacije štetnih glodavaca,
- održavanje populacije štetnih glodavaca na biološki prihvatljivom minimumu radi osiguranja kvalitetnih higijenskih i sanitarno – tehničkih uvjeta.

Obvezna preventivna deratizacija kao posebna mjera poduzima se u izvanrednim situacijama:

- ako postoji povećan rizik prenošenja zaraznih bolesti koje prenose štetni glodavci temeljem epidemioloških indikacija,
- ako populacija štetnih glodavaca pređe prag štetnosti,
- ako se odredi šteta na zalihama hrane nastala djelovanjem štetnih glodavaca,
- ako su u sanitarnom nadzoru uočene nepravilnosti u održavanju objekata koje pogoduju razvoju štetnih glodavaca,
- tijekom elementarnih nepogoda,
- tijekom masovnih skupova, sportskih i ostalih manifestacija.

Mjere deratizacije uključuju praćenje uvjeta za razvitak štetnih glodavaca, bilježenje pojava štetnih glodavaca, izlaganje zatrovanih meka (rodenticidima), trajno praćenje stupnja infestacije te trajno poduzimanje svih ostalih mjera koje dovode do smanjenja broja glodavaca - sanitacijskih postupaka.

Mjere deratizacije provode se u dvije sustavne akcije. Proljetna akcija deratizacije provodi se tijekom ožujka, travnja i svibnja, a jesenska akcija deratizacije provodi se tijekom rujna, listopada i studenog. Između dviju akcija deratizacije izvođači su dužni obavljati suzbijanje štakora prema pozivima građana, nalogu nadležne sanitarne inspekcije i na dojavu Službe za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije.

U provođenju kemijskih mjera dezinfekcije, dezinfekcije, deratizacije i biološke mjere dezinfekcije na području Općine mogu se rabiti samo kemijska i biološka sredstva za koje je osim toksikološke ocjene sukladno posebnim propisima izrađena i ocjena učinkovitosti na temelju kemijskog, fizikalnog i biološkog istraživanja u Republici Hrvatskoj.

IZVODITELJI

Kao ovlaštene izvoditelji u provedbi Programa mjera sudjeluju zdravstvene ustanove i druge pravne osobe koje udovoljavaju općim uvjetima propisanim Odlukom o obveznoj DDD kao posebnoj mjeri za područje Općine, imaju s Općinom ugovornu obvezu o provedbi obvezne DDD kao posebne mjere, udovoljavaju uvjetima propisanim Pravilnikom o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti pučanstva (NN 35/07), te imaju dokaz o stručnoj osposobljenosti radnika za rad s opasnim kemikalijama, odnosno edukaciji radnika za rad s kemikalijama i položenim tečajevima sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu stjecanja te provjere znanja o zaštiti od opasnih kemikalija (NN 99/13).

PROVEDBENI PLAN

Provedbenim planom definiraju se:

- uvjeti kojima moraju udovoljavati pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost obvezne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti pučanstva,
- jedinstvena dokumentacija koja će omogućiti ujednačenu registraciju svih infestacija na terenu, kao i pogodnosti za infestaciju u okolišu,
- odluka o izboru aktivne tvari u biocidnim pripravcima,
- propisane površine, prostori i objekti u Općini na kojima će se provoditi suzbijanje štetnika sukladno epidemiološkim indikacijama,
- okvirni ili preporučeni standardi, količine i način primjene biocidnih pripravaka sukladno pravilima struke i uputama za uporabu proizvoda,
- raspored, dinamika i rokovi provedbe mjera suzbijanja štetnika,
- način kontrole uspješnosti provedene mjere,
- osiguravanje načina obavješćivanja i suradnje izvoditelja s građanima,
- obveze izvoditelja te načini i rokovi pismenog obavješćivanja stručnog i inspeksijskog nadzora o planu rada (dnevnom) za svaki tjedan provedbe mjere, tj. Operativnom planu.

OPERATIVNI PLAN

Na osnovi Provedbenog plana ovlaštene izvoditelj izrađuje Operativni plan, tj. detaljno razrađenu organizaciju i raspored plana rada za svaki dan u tjednu provedbe mjere te u pisanom obliku najkasnije 7 dana prije početka akcije izvješćuje Službu za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije i Općinu.

Općina treba tijekom postupka javnog nadmetanja upoznati ovlaštenog izvoditelja sa sadržajem Programa mjera i Provedbenog plana. Program mjera i Provedbeni plan obvezno trebaju biti sastavni dio natječajne dokumentacije, kako bi ovlaštene DDD izvoditelji mogli dostaviti kvalitetnu ponudu i kako bi mogao planirati detaljno razrađenu organizaciju i raspored plana rada za svaki dan u tjednu provedbe mjere na način i u rokovima utvrđenim Provedbenim planom te kako bi općenito ovlaštene izvoditelj mogao postupati sukladno zadanim smjernicama za rad.

Organizacija i raspored dnevnog plana rada mora sadržavati teritorijalne cjeline po ulicama u Općini sukladno pravilima struke ovisno o vrsti štetnika koji se suzbija i o kojoj vrsti mjere se radi.

NADZOR

Svaka pravna i fizička osoba obvezna je omogućiti nadležnom sanitarnom inspektoru i specijalistu epidemiologu nesmetano obavljanje nadzora te poduzimanje propisanih mjera za zaštitu pučanstva od zaraznih bolesti (čl. 8. Zakona).

Inspekcijski nadzor nad provedbom obvezne DDD mjere kao posebne mjere provodi nadležna sanitarna inspekcija, a stručni nadzor nad provedbom preventivne i obvezne preventivne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije provodi nadležni zavod za javno zdravstvo.

Stručni nadzor nad provedbom preventivnih i obveznih preventivnih DDD kao posebnih mjera podrazumijeva:

1. analizu postojećeg stanja na području Općine,
2. kontrolu provedbe suzbijanja štetnika na području Općine sukladno naputcima iz Programa mjera i Provedbenog plana,
3. ažuriranje baze podataka s novo prikupljenim podacima,
4. analizu provedene mjere sukladno naputcima iz Programa mjera i Provedbenog plana izrađenog za područje Općine:
 - provjeru izvršenih aktivnosti u smislu otklanjanja uvjeta koji pogoduju prisustvu i održavanju infestacije,
 - uvid u primjenu pesticida (vrsta, koncentracija, način i mjesto primjene pesticida, norme primjene te pridržavanje svih ostalih odredbi Programa mjera i Provedbenog plana),
 - provjeru stupnja kontaminacije, onečišćenja ili infestacije na osnovu objektivnih kriterija ili vjerodostojne ankete,
 - prijedlog za korekcije u tijeku same akcije, ako za to postoje opravdani stručni razlozi,
 - ocjenu provedenih mjera.

FINANCIRANJE

Općina je obvezna osigurati provođenje mjera za zaštitu pučanstva od zaraznih bolesti te sredstva za njihovo provođenje kao i stručni nadzor nad provođenjem istih (čl. 4. stavak 1. Zakona).

IZVJEŠTAVANJE

Tijekom provedbe stručnog nadzora Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije prikuplja i objedinjuje izvješća o provedenoj preventivnoj i obveznoj preventivnoj DDD mjeri u bazu podataka.

Služba za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije izrađuje stručno izvješće s podacima o stupnju infestacije, utrošku biocidnih pripravaka i stupnju pridržavanja propisanog programa rada određenog Programom mjera i Provedbenim planom te elementima poboljšanja u budućnosti i dostavlja ga Općini najkasnije u roku 4 tjedna nakon izvršene mjere. Na temelju analize prikupljenih podataka o provedenim DDD mjerama Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije izrađuje Program mjera za slijedeće razdoblje sukladno Odluci o obveznim DDD mjerama kao posebnim mjerama.

Zbirna izvješća i rokovi dostave

Izvođači DDD mjere obvezni su jednom godišnje dostavljati zbirna izvješća o provedenim preventivnim i obveznim preventivnim DDD mjerama Zavodu za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije, najkasnije do 31. siječnja tekuće godine za proteklu godinu.

Služba za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije podnosi pisano zbirno izvješće Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo najkasnije do 28. veljače tekuće godine za proteklu godinu.

Provedbeni plan obvezne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije kao mjere zaštite pučanstva od zaraznih bolesti za područje Općine Koprivnički Ivanec u 2018. godini

Provedbenim planom definiraju se uvjeti kojima moraju udovoljavati pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost obvezne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije kao mjere za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti pučanstva, jedinstvena dokumentacija, aktivne tvari u biocidnim pripravcima, propisane površine, prostori i objekti u Općini Koprivnički Ivanec (u daljnjem tekstu: Općina) na kojima će se provoditi suzbijanje štetnika, okvirni standardi, količine i način primjene biocidnih pripravaka, raspored, dinamika i rokovi provedbe mjera suzbijanja štetnika, način kontrole uspješnosti provedene mjere, način obavješćivanja građana, obveze izvoditelja te način i rokovi pismenog obavješćivanja stručnog i inspekcijskog nadzora.

Uvjeti kojima moraju udovoljavati pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost obvezne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije

Izvršitelji obvezne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije moraju ispunjavati uvjete propisane Pravilnikom o uvjetima kojima moraju udovoljavati pravne i fizičke osobe koje obavljaju dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju kao mjeru za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti pučanstva (NN 35/07) i Pravilnika o načinu provedbe preventivne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije (NN 35/07, 76/12) te imaju dokaz o stručnoj osposobljenosti radnika za rad s opasnim kemikalijama, odnosno edukaciji radnika za rad s kemikalijama i položenim tečajevima sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu stjecanja te provjere znanja o zaštiti od opasnih kemikalija (NN 99/13).

Moraju imati dostatan broj uposlenih stručnih djelatnika za pravodobno obavljanje svih poslova propisanih Programom provođenja obvezne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije kao mjere zaštite pučanstva od zaraznih bolesti za područje Općine.

Za sve djelatnike koji će provoditi obveznu dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju moraju osigurati plastificirane identifikacijske iskaznice dimenzija 110 x 80 mm, s imenom i prezimenom djelatnika, slikom veličine 25 x 35 mm, brojem osobne iskaznice, nazivom i adresom nositelja odobrenja za provođenje DDD mjera te klasom, urudžbenim brojem i datumom izdavanja odobrenja za obavljanje DDD mjera koju su djelatnici obvezni nositi na radnoj odjeći.

Površine, prostori i objekti na kojima će se provoditi suzbijanje štetnika

Mjere obvezne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije se provode u objektima koji podliježu sanitarnom nadzoru, odnosno u građevinama, postrojenjima, prostorima, prostorijama, na uređajima i opremi osoba koje obavljaju gospodarske djelatnosti i u djelatnostima na području zdravstva, odgoja, obrazovanja, socijalne skrbi, ugostiteljstva, turizma, obrta i usluga, športa i rekreacije, objektima za javnu vodoopskrbu i uklanjanje otpadnih voda te deponijima za odlaganje komunalnog otpada, u djelatnosti javnog prometa, u i oko stambenih objekata, na javnim površinama i javnim objektima u gradovima i naseljima te drugim objektima od javnozdravstvene i komunalne važnosti.

S obzirom na zadovoljavajuće sanitarno-higijenske prilike na javnim površinama Općine, naš prijedlog je da se u budućim akcijama deratizacije izostavi izlaganje biocidnih pripravaka na istima, uz uvjet održavanja postignutog stanja.

DEZINFEKCIJA

Mehaničke mjere, ujedno i najjednostavnije metode dezinfekcije, moraju biti uvod primjeni bilo koje druge metode. To su sve metode koje koristimo kod čišćenja (struganje, metenje, četkanje, pranje) te sedimentacija, ventilacija i filtriranje.

Fizikalna mjera dezinfekcije koju najčešće koristimo je temperatura. Idealna temperatura za razvoj većine mikroorganizama je naša tjelesna temperatura, dakle 37°C. Bakterije su puno osjetljivije na povišene temperature. Postupci dezinfekcije u kojima se koristimo povišenom temperaturom su: spaljivanje, žarenje, glačanje, vrući zrak, kuhanje, strujeća vodena para, para pod tlakom.

Kemijske mjere dezinfekcije provode se primjenom dezinficijensa. Postupci primjene dezinficijensa mogu biti vrlo jednostavni, ali i oni traže određeno znanje osoba koje ih primjenjuju. Trebaju se koristiti u kombinaciji s mehaničkim metodama te im se na taj način podiže učinkovitost.

Mediji na kojima se provodi dezinfekcija su uređaji, vozila, oprema, pribor, radne i druge površine, predmeti, materijali i površine tijela uposlenih osoba. Dezinfekciju istih provode sami djelatnici ili za to posebno osposobljene osobe u tijeku radnog procesa, odnosno uporabe objekata, uređaja, sredstava, opreme i pribora, kao i prije početka uporabe novih objekata te nakon dužeg nekorištenja (sezonski rad i slično).

Dezinfekciju javnih površina koje su u vlasništvu Općine obavljaju za to ovlaštene pravne ili fizičke osobe.

DEZINSEKCIJA

Dezinsekcija se provodi primjenom mehaničkih, kemijskih ili bioloških metoda i sredstava koja su ekološki najprihvatljivija, te na način da se ne dovodi u opasnost zdravlje ljudi ni životinja, kao ni korisnih insekata.

Mehaničke mjere dezinsekcije podrazumijevaju čišćenje prostorija, pravodobno uklanjanje otpada i ostalog materijala pogodnog za razvoj štetnih člankonožaca, preslagivanje zaliha, prevrtanje i isušivanje staništa, ugradnju prepreka (mreže), uporabu lovki i ljepljivih traka s ili bez atraktanata.

Fizikalne mjere dezinsekcije podrazumijevaju postupke regulacije mikroklimе, uporabu topline ili hladnoće te svjetlosti s ciljem smanjenja populacije, zaustavljanja rasta i razmnožavanja ili potpunog uništenja štetnih člankonožaca.

Kemijske mjere dezinsekcije podrazumijevaju uporabu pesticida s ciljem smanjenja ukupnog broja, zaustavljanja rasta i razmnožavanja ili potpunog uništenja populacije štetnih člankonožaca i njihovih razvojnih oblika. Kemijske mjere se provode kada je unatoč poduzetim preventivnim mjerama, došlo do pojave ili nekontroliranog razmnožavanja štetnih člankonožaca.

Izbor i vrsta formulacije insekticida, način primjene, rokovi provedbe i mjere opreza ovise o vrsti štetnog člankonožaca koji se suzbija, biološkim i etiološkim svojstvima člankonožaca, stupnju, proširenosti i mjestu infestacije te o svojstvima i namjeni površine, prostora ili objekta.

Na području Općine najčešći insekti od javnozdravstvenog interesa za smanjenje njihovog broja na biološki minimum radi zaštite zdravlja pučanstva jesu:

1. Člankonošci prijenosnici zaraznih bolesti
 - Komarci
 - Muhe
 - Buhe
 - Žohari
 - Mravi
2. Člankonošci uzročnici alergijskih reakcija
 - Stjenice

Temelj suzbijanja člankonožaca čine sanacijski postupci koji se temelje na sustavnom uklanjanju ili smanjivanju uvjeta za razvoj i razmnožavanje, sanacijskim postupcima otklanjanja ekoloških niša te promidžba kod lokalnog pučanstva kojom se nastoji do prihvatljive razine ukloniti sva moguća mjesta njihovog zadržavanja.

Kemijske mjere suzbijanja obuhvaćaju primjenu insekticida.

Suzbijanje komaraca

Suzbijanje komaraca provodi se na 4 razine, vodeći stalnu brigu o očuvanju biološke raznolikosti područja:

- Sanacijskim postupcima koji se temelje na sustavnom uklanjanju ili smanjivanju uvjeta za razvoj i razmnožavanje komaraca te otklanjanju ekoloških niša.
- Provođenjem zdravstvenog odgoja lokalnog stanovništva.
- Biološkim mjerama suzbijanja uvođenjem (gdje je to moguće) predatora ličinki komaraca ribice *Gambusia holbrooki* u različite stalne vodene nakupine (lokve), te primjenom dozvoljenih larvicidnih pripravaka na bazi *Bacillus thuringiensis* var. *israelensis*.
- Kemijskim mjerama suzbijanja primjenom insekticidnih larvicida za obradu različitih vodenih nakupina i recipijenata, te adulticidnom metodom, tj. suzbijanjem krilatica.

Kemijske mjere suzbijanja komaraca

1. Primjena regulatora rasta u obliku tekućine, granula ili sporo otpuštajućih briketa bez šteta za ne ciljane vrste u čistim vodama.
2. Primjena insekticidnih larvicida u obliku močivih prašiva, tekućine, granula ili kompresa, za obradu različitih vodenih nakupina i recipijenata, ovisno o protočnosti, svaka 3 do 4 tjedna od trenutka pozitivnog nalaza primjenom prskalice, granulatora ili ručno, iz vozila, čamaca ili pješke, prema naputcima proizvođača te vrsti, namjeni, stupnju zagađenosti i dubini vodenih površina. Svaki vodospremnik ili stajaća voda s održivosti većom od 7 dana može predstavljati leglo ličinki komaraca.

Sustavne larvicidne mjere suzbijanja znakovito su učinkovitije na brojnost populacija komaraca, ekološki prihvatljivije u smislu očuvanja biološke raznolikosti korisne faune kopna te ih u smislu zaštite čovjekovog okoliša treba prvenstveno koristiti.

3. Adulticidna metoda, tj. suzbijanje krilatica je metoda koja služi kao dopuna provedbenih larvicidnih postupaka, a provodi se postupcima:

- rezidualnog prskanja (orošavanja) zatvorenih prostora,
- hladnog zamagljivanja sa zemlje pri čemu su ekološki najprihvatljiviji vodeni rastvori insekticida,

- toplog zamagljivanja sa zemlje, za obradu manjih ili većih ciljanih površina.

Rezultati adulticidnih postupaka su uvijek privremeni, a često ne zadovoljavaju zbog emisije biocida u prostor, kolateralnih šteta (uništavanje drugih korisnih vrsta) ili visokih operativnih troškova pa se provode kada je populacija komaraca na takvoj razini da nije prihvatljiva pučanstvu.

Kod provedbe svih adulticidnih postupaka pučanstvo treba unaprijed obavijestiti o planiranoj provedbi, vrsti biocidnog pripravka koji će se upotrijebiti, vremenu, cilju te mogućim rizicima za pojedine kategorije osjetljivih ili bolesnih stanovnika te također o tome obavijestiti pčelare radi pravovremenih mjera zaštite za pčele.

S obzirom na aktivnost komaraca na ciljanom području u pravilu se adulticidni postupci provode na početku sezone s većim razmakom nego li u špici i na kraju sezone. Provođenje isključivo jedne akcije adulticidnih postupaka protiv komaraca ima veoma niski učinak u odnosu na uložena financijska sredstva te se ne može smatrati ekonomski opravdanom, posebice što adulticidni tretman pogađa samo vrh brijega adultne populacije, ostavljajući očuvanim stadije ličnaka u svim dostupnim vodenim recipientima. Insekticidni aerosol djeluje samo na komarce koji lete i ne dopire do onih koji odmaraju ispod lišća na raslinju. Neke vrste komaraca kao što su vrste roda *Culex* legu se kontinuirano pa stoga jednokratno suzbijanje krilatica ima kratkotrajni učinak te ga stalno treba ponavljati, a trajniji rezultati u pravilu izostaju.

Adulticidni postupci predstavljaju znatnu opasnost za sve neciljane vrste noćnih kukaca, a posredno za njihove predatore na području adulticidnog postupaka ili na širem području gdje strujom vjetera mogu biti preneseni toksični aerosoli, što obzirom na neznatnu učinkovitost, a široki spektar djelovanja predstavlja znatnu ekološku štetu. Svi adulticidni postupci su neselektivni postupci koji ugrožavaju zdravlje osjetljivih skupina ljudi, uzrokuju štete u okolišu uključujući i vodene i kopnene životinje, uništavaju sve trenutačno prisutne vrste insekata te stoga bitno narušavaju biološku ravnotežu opterećujući okoliš štetnim tvarima, dok dugotrajnom primjenom dovode do ugroze biodiverziteta.

Kada se donese odluka da je adulticidni postupak nužno provesti potrebno je osigurati provođenje predradnji:

- utvrditi točno područje koje se pokriva,
- podijeliti područje u zone,
- izraditi planove kretanja u zonama,
- utvrditi vrijeme aplikacije aerosola (jutro ili večer),
- izračunati potrebnu količinu insekticida (adulticida) za svaku utvrđenu zonu ovisno o površini te zone te
- utvrditi dinamiku pokrivanja zona.

Kada se pristupi adulticidnom postupku za uspješno suzbijanje letećih oblika komaraca potrebno je u što kraćem roku obraditi sve površine na kojima će se provoditi njihovo suzbijanje, pa stoga akcija suzbijanja letećih oblika komaraca ne smije trajati dulje od 3 do 4 uzastopna radna dana. Dodatna prednost kraćeg vremena provođenja adulticidnog postupka je i kraći negativan utjecaj na izložene ljude i okoliš, budući da aerosol koji sadrži štetne kemikalije može kod osjetljivih ljudi uzrokovati respiratorne smetnje. Optimalno vrijeme za provedbu adulticidnih postupaka je sat vremena (ili maksimalno 2 sata) u zoru i sat vremena (ili maksimalno 2 sata) u sumrak, kad su najslabija strujanja zraka, tj. pri vjetru ispod 4 km/sat (komarci su aktivni samo u uvjetima bez vjetera pa je svaki adulticidni tretman na

otvorenom prostoru kod jačeg vjetra neučinkovit), pri relativnoj vlažnosti zraka i temperaturama koje su u trenutku adulticidnog tremena više od 15°C (pri nižim temperaturama zraka aktivnost komaraca vrlo mala ili je nema). Shodno tome, računa se da se tijekom dana aktivnosti na suzbijanju letećih oblika komaraca mogu provoditi u ukupnom vremenu od oko 2 (maksimalno oko 4) sata.

S obzirom da je *Aedes albopictus* dnevno aktivna vrsta komarca, adulticidni tretman je potrebno usmjeriti na ograničeno područje u kojem ova vrsta boravi (npr. nedostupna područja niske guste vegetacije u neposrednoj blizini legla) u vrijeme najveće aktivnosti (jutarnjim i popodnevnim satima) uporabom prijenosnih (ručnih ili leđnih) uređaja za toplo zamagljivanje kapaciteta rezervoara minimalno 5 litara.

Sukladno članku 14. stavak. 5. Pravilnika o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, primjena biocidnih pripravaka toplim ili hladnim zamagljivanjem iz zrakoplova zabranjena je nad naseljenim područjima, nacionalnim parkovima i ostalim zaštićenim područjima.

Završne sezonske adulticidne akcije su od velike su važnosti jer o njima neposredno ovisi broj komaraca koji ide u prezimljavanje, odnosno broj komaraca koji će biti pokretač populacije u slijedećoj godini.

DERATIZACIJA

Deratizacija se provodi primjenom mehaničkih, fizikalnih i kemijskih mjera.

Mehaničke mjere podrazumijevaju redovito provođenje sanitarno – higijenskih mjera, ugradnju prepreka (mreža), uporabu lovki (živolovki ili mrtvolovki), te ljepljivih traka s ili bez atraktanata.

Fizikalne mjere podrazumijevaju postupke uporabe ultrazvuka s ciljem sprječavanja ulaženja i zadržavanja štetnih glodavaca.

Kemijske mjere podrazumijevaju uporabu rodenticida, odnosno izlaganje zatrovanih mamaca tvorničkog pripravka s antikoagulantima s ciljem smanjenja ukupnog broja populacije štetnih glodavaca ispod praga štetnosti, zaustavljanja razmnožavanja ili potpunog uništenja nazočne populacije štetnih glodavaca.

U provođenju obvezatne preventivne deratizacije moraju se koristiti istovrsne meke za cijelo područje i u svim objektima. Dozvoljeno je korištenje antikoagulantnih otrova druge generacije:

1. rasuti mamci – tvorničke meke zatrovane antikoagulantom druge generacije – oko 70% upotrijebljenih mamaca.
2. kruti mamci – tvorničke meke zatrovane antikoagulantom druge generacije na žitnom ili drugom sličnom hranidbenom nosaču s dodatkom parafina. Kruti mamci koriste se za deratizaciju u vlažnim prostorima te kanalizaciji i obalama vodotoka.
3. prah ili prašiva – formulacija namijenjena za direktnu primjenu posipanjem aktivnih rupa ili putova kretanje glodavaca. Prah ili prašiva mogu se koristiti samo na površinama koje su ograđene i pod nadzorom i gdje ne postoji opasnost od trovanja ne ciljanih vrsta ili onečišćenja okoliša.

Zatrovani mamci moraju se izlagati po pravilima struke na siguran način na skrovita i zaštićena mjesta na način da su dostupni glodavcima, a zaštićeni od ne ciljanih vrsta. Meke se moraju izlagati što bliže ili direktno u aktivne rupe glodavaca, uz putove kretanja ili uz mjesta njihova zadržavanja. Pri obavljanju deratizacije u prostorijama i na prostorima u kojima se proizvodi i prometuje namirnicama otrovni mamci moraju se postavljati u posebno zaštićene, zatvorene i označene kutije uz vođenje evidencije o shemi postavljanja kako bi se namirnice zaštitile od slučajnog ili namjernog onečišćenja. Kad se deratizacija provodi u objektima u kojima se nalaze rasute namirnice, ostaci meka moraju se sakupiti nakon provedenog postupka deratizacije.

Svi oblici i formulacije zatrovanih meka moraju biti propisno registrirani i imati dozvolu za primjenu u Republici Hrvatskoj rješenjem Ministarstva zdravlja.

U slučajevima visokog stupnja infestacije, neovisno o tipu objekta, treba udvostručiti predviđenu količinu zatrovanih mamaca. Iz tog razloga u predviđanju ukupnih količina zatrovanih mamaca treba u proračunu predvidjeti 30% za izvanredne situacije.

STANDARDI (NORMATIVI) ZA IZLAGANJE ZATROVANIH MEKA

Stambeni objekti i okućnice

- meke s antikoagulantom II generacije: 1 meka (50g) na 20 m² tlocrtnne površine (cca 500g po objektu na 10 mjesta).
- u vlažnim podrumskim prostorima izlaže se meka vodootporne formulacije.

Gospodarski objekti i pripadajući prostori

- meke s antikoagulantom II generacije: 1 meka (50g) na 10 m² tlocrtnne površine (cca 1000g na 20 mjesta).

Objekti za proizvodnju, preradu, skladištenje ili prodaju namirnica

U navedenim objektima zatrovane meke moraju se u zatvorenom prostoru izlagati u označenim kutijama u skladu s preporukama proizvođača. Pripadajući okoliš objekata obrađuje se na isti način kao okućnice i gospodarski objekti, izlaganjem meka na skrovita mjesta pristupačna glodavcima, što bliže njihovim rupama ili putovima kretanja, a zaštićeni od ne ciljanih vrsta.

- meke s antikoagulantom II generacije: u objektu: 1 meka (50g) na 20 m² tlocrtnne površine (cca 500g po objektu na 10 mjesta), oko objekta: 1 meka (50g) na 10 m² tlocrtnne površine (cca 1000g po objektu na 20 mjesta).

Objekti javne namjene (bolnice, škole, vrtići i ostalo)

U navedenim objektima zatrovane meke moraju se u zatvorenom prostoru izlagati u označenim kutijama, u skladu s preporukama proizvođača. Pripadajući okoliš objekata obrađuje se na isti način kao okućnice i gospodarski objekti, izlaganjem meka na skrovita mjesta pristupačna glodavcima, što bliže njihovim rupama ili putovima kretanja, a zaštićeni od ne ciljanih vrsta.

- meke s antikoagulantima II generacije: u objektu: 1 meka (50g) na 20 m² tlocrtnne površine (cca 500g po objektu na 10 mjesta), oko objekta: 1 meka (50g) na 10 m² tlocrtnne površine (cca 1000g po objektu na 20 mjesta).

Otvorene javne površine

Deratizacija otvorenih javnih površina provodi se izlaganjem vodootpornih formulacija meka samo u aktivne rupe ili na zaštićena mjesta na način da su meke nedostupne neovlaštenim osobama, djeci i neciljanoj vrsti.

- meke s antikoagulantom II generacije: 1 meka (50g) na 10 m² tlocrtne površine (cca 1000g po objektu na 20 mjesta).

Kanali, otvoreni vodotoci

Deratizacija se provodi izlaganjem vodootpornih formulacija meka vezanih žicom. Meka mora biti učvršćen na jednoj strani kako bi se onemogućilo odvlačenje ili odnos od strane životinja, kiše, valova ili plime.

- meke s antikoagulantom II generacije: 1 meka (50g) na 10 dužnih metara obale vodotoka.

Kanalizacija

Kod izlaganja meka u sustav kanalizacije poželjno je osigurati prisutnost djelatnika lokalne komunalne službe. Deratizacija kanalizacije provodi se izlaganjem vodootpornih formulacija meka vezanih žicom u revizionna okna ili u suhe dijelove kanalizacije. Poklopac svakog revizionog okna u koji je postavljena meka mora se obilježiti bojom.

- meke s antikoagulantom II generacije: 1 meka (100-200g) u svako 2. reviziono okno ili 1000g meke na 500 dužnih metara kanalizacije raspoređenih na 10 mjesta.

Deponije krutog i organskog otpada (organizirani i divlji)

U provođenju deratizacije deponija, posebno divljih, mora biti prisutan nadležni sanitarni inspektor ili komunalni redar. Ukoliko se radi o deponijima većih površina zatrovane mamce vodootpornih formulacija treba izlagati u prstenu širine 5-10 metara oko deponije, a meke se izlažu na svakih 5-10 metara.

- meke s antikoagulantom II generacije: 1 meka (50g) na 10 m² tlocrtne površine (cca 500g na 100 m² na 10 mjesta), 1 meka (50g) svakih 5-10 m u prstenu (cca 1000g na 100 m² na 20 mjesta).

Sustavna deratizacija provodi se 2 puta godišnje.

Proljetna akcija deratizacije provodi se tijekom ožujka, travnja i svibnja.

Jesenska akcija deratizacije provodi se tijekom rujna, listopada i studenog.

Način uklanjanja ostataka biocidnih pripravaka

Korisnik se u pisanom obliku obavještava o vremenu uklanjanja biocidnih pripravaka ili dugotrajnosti ostanka, potrebnom vremenu ekspozicije i općem ponašanju.

Način obavještavanja

Ovlašteni izvođači DDD mjera su obvezni najmanje 48 sati prije početka izvođenja radova na određenim područjima izvijestiti pučanstvo o početku i vremenu trajanja radova. Izvješćivanja će se provoditi tiskanom materijalima koja će se izvjesiti na dobro vidljivim frekventnim mjestima, kao i uz pomoć sredstava javnog priopćavanja.

Način i rokovi pismenog obavješćivanja stručnog i inspekcijskog nadzora o planu rada

Na osnovi Provedbenog plana ovlašteni izvoditelj izrađuje Operativni plan, tj. detaljno razrađenu organizaciju i raspored plana rada za svaki dan u tjednu provedbe mjere te u pisanom obliku 7 dana prije početka akcije izvješćuje Službu za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije i Općinu.

DOKUMENTACIJA

Tijekom provođenja obvezne deratizacije predlažemo da se koristi slijedeća dokumentacija:

- Obrazac 1. *Upitnik o žarištu ličinki komaraca*
- Obrazac 2. *Praćenje legla komaraca*
- Obrazac 3. *Upitnik za izradu i dopunu baze podataka za stambene objekte u kojima se provodi deratizacija*
- Obrazac 4. *Potvrda o obavljenoj deratizaciji stambenih objekata*
- Obrazac 5. *Upitnik za deratizaciju otvorenih vodotokova i jezera*
- Obrazac 6. *Upitnik za deratizaciju deponija za odlaganje komunalnog otpada i groblja*
- Obrazac 7. *Upitnik za deratizaciju kanalizacijskog sustava*
- Obrazac 8. *Obavijest o trovanju štakora*

Izvršitelji su dužni poštivati oblik i sadržaj dokumenata (radi lakše obrade) i osigurati dovoljne količine upitnika prije početka akcije. Na propisane dokumente izvršitelji dodaju naziv tvrtke, adresu i telefon.

Izvršitelji su dužni propisane dokumente redovito ispunjavati i dostavljati Službi za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije.

Služba za epidemiologiju
Danijela Pinter, dr. med.
spec. epidemiologije

Ravnateljica:
dr.sc. Draženka Vadla, dr. med.
spec. epidemiologije

18

UPITNIK O ŽARIŠTU LIČINKI KOMARACA

Godina: _____
 Identifikacijski broj žarišta: _____
 Grad: _____
 Područje: _____
 Naselje: _____
 Lokacija: _____

skica

1) TIP ŽARIŠTA:

☐ napušteni zdenac	☐ fontana	☐ napušteni rudnik
☐ cisterna	☐ radilište	☐ rijeka ili vodotok
☐ septička jama	☐ natopljena polja	☐ močvara
☐ poplavljeni podrum	☐ odvodni sifon	☐ uz jezero
☐ grobne vaze	☐ odvodni kanal	☐ ostalo (navedi) _____

2) KARAKTERISTIKE ŽARIŠTA:

- trajno sezonsko (specificiraj mjesec)

S	V	O	T	S	L	S	K	R	L	S	P
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

3) DIMENZIJE ŽARIŠTA:

DULJINA _____ ŠIRINA _____ DUBINA _____

4) KAKVOĆA VODE:

- tekuća stajaća slatka slana čista zagađena

Priroda zagađenja (navedi): _____

5) TIP VEGETACIJE:

- podvodna nadvodna

Prevladavajuće vrste: _____

6) PRISUSTVO GAMBUZIJA:

DA

NE

UVEDENE OD _____

7) PRISUSTVO PREDATORA LIČINKI:

DA

NE

8) PRISUSTVO LIČINKI KOMARACA:

DA

NE

VRSTE	MJESECI											
	S	V	O	T	S	L	S	K	R	L	S	P

9) MOGUĆE MJERE:

drenaža (odvodnja)

postavljanje cjevovoda _____

zatrpavanje

eliminacija recipijenta _____

poravnanje sa zemljom

uklanjanje bilja _____

sprječavanje dolaska

ostalo (navedi): _____

popravci oštećenja _____

Predložene mjere: _____

dana: _____

10) LARVICIDNI TRETMANI

Larvicidi koje treba koristiti: _____

11) NAPOMENE:

PRAĆENJE LEGLA KOMARACA

Datum: _____ Naselje: _____

Područje: _____ Lokacija: _____

ŽARIŠTE TIP - VRSTA	IDENTIFIKACIJSKI BROJ ŽARIŠTA	VRSTE I STADIJI LIČINKI I INFESTACIJA*	VRSTE ODRASLIH	
			♂♂	♀♀

Na znanje - Uočene promjene koje treba unijeti u evidenciju žarišta:

Potpis izvoditelja

*broj ličinki po jednom lovljenju (okvirno)

- + (1-10)
- ++ (11-50)
- +++ (>50)

NADNEVAK: _____

UPITNIK ZA IZRADU I DOPUNU BAZE PODATAKA ZA STAMBENE OBJEKTE U KOJIMA SE PROVODI DERATIZACIJA

GRADSKA ČETVRT: _____ ŠIFRA: _____
 PODRUČJE: _____ ŠIFRA: _____
 ULICA I KUĆNI BROJ: _____ ŠIFRA: _____

UPRAVLJANJE ZGRADOM: _____ (pravna osoba, privatno)
 GODINA IZGRADNJE: _____
 ODRŽAVANJE: _____ (održavana, zapuštena)
 NAMJENA: _____ (stambena, stambeno-poslovna)
 BROJ KATOVA: _____ BROJ STANOVA: _____
 PODRUM: _____ (da, ne) VELIČINA: _____ m²
 VLAGA: _____ (da, ne)
 TEHNIČKA ETAŽA: _____ (da, ne) DOSTUPNOST: _____ (da, ne)
 DVORIŠTE: _____ (da, ne) ODRŽAVANOST: _____ (održavano, zapušteno)

POSLOVNI PROSTOR: _____ (da, ne)
 skladišni _____ (da, ne) _____ m² ugostiteljski _____ (da, ne) _____ m²
 proizvodni _____ (da, ne) _____ m² ostali _____ (da, ne) _____ m²

KOMUNALNI STANDARD:

VODOVOD: _____ (da, ne)
 ODVODNJA: _____ (da, ne) kanalizacija _____ (da, ne)
 sabirna jama _____ (da, ne) otvoreni izljev _____ (da, ne)

PRIKUPLJANJE OTPADA: (da, ne) _____ vreće (da, ne) _____
 kante _____ (da, ne) kontejneri _____ (da, ne)

TOPLOVOD: _____ (da, ne)

GLODAVCI:

PRISUTNOST GLODAVACA

rupe _____ (da, ne) _____ (broj aktivnih rupa) tragovi nogu _____ (da, ne)
 izmet _____ (da, ne) šteta _____ (da, ne)
 leglo _____ (da, ne) viđeni živi štakori _____ (da, ne)
 viđeni uginuli štakori _____ (da, ne) prema izjavi korisnika _____ (da, ne)

HRANA ZA GLODAVCE: otpaci _____ (da, ne)
 hrana za domaće životinje _____ (da, ne) uskladištena roba _____ (da, ne)

ZAKLON ZA GLODAVCE: kućni (sitni) otpad _____ (da, ne)
 krupni otpad _____ (da, ne) neispravna odvodnja _____ (da, ne)

UTROŠENI MATERIJAL

meke _____ (kg žita) parafin _____ (kg parafiniranih meka)

POZIV: _____ (je li intervencija provedena na poziv)

RAZLOG NEPROVEDENE DERATIZACIJE:

- stranka odbila
- stranka odsutna
- napušten objekt
- ostalo _____

NAPOMENA: _____

IZVOĐAČ: _____ PRISUTNA STRANKA: _____

NADNEVAK _____		
POTVRDA O OBAVLJENOJ DERATIZACIJI STAMBENIH OBJEKATA		
KORISNIK: _____		
ADRESA: _____		
NAMJENA ZGRADE:	stambena	DA-NE
	poslovna	DA-NE
	ugostiteljska	DA-NE
HRANA ZA GLODAVCE:	otpaci	DA-NE
	domaće životinje	DA-NE
	uskladištena roba	DA-NE
ZAKLON ZA GLODAVCE:	kućno smeće	DA-NE
	krupni otpad	DA-NE
	aktivne rupe	DA-NE
	neispravna kanalizacija	DA-NE
PRISUTNOST GLODAVACA:	trgovi nogu	DA-NE
	izmet	DA-NE
	prema izjavi korisnika	DA-NE
DERATIZACIJA: Vrsta meka _____ grama _____		
IZVOĐAČ:	PRISUTNA STRANKA:	
_____	_____	

NADNEVAK: _____

**UPITNIK ZA DERATIZACIJU
OTVORENIH VODOTOKOVA I JEZERA**

VODOTOK: _____ JEZERO: _____

GRAD / OPĆINA: _____ PODRUČJE: _____

PROLAZI KROZ _____ (ulica, trg, naselje, park, šuma, dvorište)

DUŽINA _____ (metara)

OKOLIŠ:

naselje _____ (je li nastanjeno)

grmlje _____

drveće _____

održavanje _____

životinje _____

OTPAD:

krupni _____

sitni _____

organski _____

kanaliz. _____ (postoji li zagađenje iz kanalizacije)

GLODAVCI:

rupe _____ (broj aktivnih rupa)

tragovi _____ (tragovi nogu, izmet, šteta, leglo)

glodavci _____ (viđeni živi štakori)

mrtvi _____ (viđeni uginuli štakori)

UTROŠENI MATERIJAL:

meke _____ (kg žita)

parafin _____ (kg parafiniranih meka)

POZIV: _____ (je li intervencija provedena na poziv)

IZVOĐAČ:

PRISUTNA STRANKA:

NADNEVAK: _____

**UPITNIK ZA DERATIZACIJU
DEPONIJ ZA ODLAGANJE KOMUNALNOG OTPADA I GROBLJA**

GRAD / OPĆINA: _____ PODRUČJE: _____

Deratizacija deponija za odlaganje komunalnog otpada:

površina deponija _____ m²

količina utrošenog raticida _____ (kg)

Prisustvo glodavaca: prema stručnoj procjeni izvođača DA NE (zaokruži)

Deratizacija groblja:

OKOLIŠ:

naselje _____ (je li nastanjeno)

grmlje _____

drveće _____

održavanje _____

OTPAD:

krupni _____

sitni _____

GLODAVCI:

rupe _____ (broj aktivnih rupa)

tragovi _____ (tragovi nogu, izmet, šteta, leglo)

glodavci _____ (viđeni živi štakori)

mrtvi _____ (viđeni uginuli štakori)

UTROŠENI MATERIJAL:

meke _____ (kg žita)

parafin _____ (kg parafiniziranih meka)

IZVOĐAČ:

PRISUTNA STRANKA:

NADNEVAK _____

UPITNIK ZA DERATIZACIJU KANALIZACIJSKOG SUSTAVA

GRAD / OPĆINA: _____ **PODRUČJE:** _____

Deratizacija kanalizacijskog sustava:

broj revizijskih okana _____

broj revizijskih okana sa postavljenom mekom _____

količina utrošenog raticida _____ (kg)

Prisustvo glodavaca: prema stručnoj procjeni izvođača DA NE (zaokruži)

IZVOĐAČ:

PRISUTNA STRANKA:

OBAVIJEST O TROVANJU ŠTAKORA

Djelatnici naziv zdravstvene ustanove ili druge pravne osobe izvoditelja deratizacije provest će uništavanje štakora u ovoj zgradi i njezinoj neposrednoj okolini.

Trovanje štakora provest će se izlaganjem zatrovanih mamaka na sva mjesta gdje se obično pojavljuju štakori (podrum, dvorište i eventualno tavan).

Ako štakori pojedu sve izložene zatrovane mamce, molimo Vas da odmah nazovete naziv zdravstvene ustanove ili druge pravne osobe izvoditelja deratizacije na telefon

_____ radnim danom od _____ do _____ sati.

Da bi se osigurao uspjeh u borbi protiv štakora, a uz to izbjegle eventualne nezgode stanari se obvezno trebaju pridržavati sljedećih naputaka:

1. Surađivati s ekipama koje provode suzbijanje štakora tako da im daju sve tražene informacije i omogućće pristup u sve prostore gdje je potrebno izložiti otrovne meke.
2. Odstraniti iz dvorišta i podruma smeće, a osobito otpatke hrane.
3. Za čitavo vrijeme trajanja deratizacije onemogućiti malodobnoj djeci pristup na mjesta na kojima je postavljen otrov za štakore.
4. Skloniti sve životinje kućne ljubimce na sigurno mjesto gdje ne mogu doći do otrovnih meka.
5. Zabranjuje se dirati ili premještati zatrovane mamce.

Pozivaju se građani da se u cijelosti pridržavaju gornjih naputaka, jer će za svu štetu, kao i za eventualno oštećenje zdravlja snositi odgovornost svaki za sebe, a roditelji za djecu.

IZLAGANJE ZATROVANIH MAMAKA ZA ŠTAKORE OBAVIT ĆE SE:

DANA _____

OD _____ DO _____ SATI